

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Розметова О.Г., Парфило С.С.

Національний університет харчових технологій

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2018-12-64-152>

Досліджено стан правового регулювання зеленого туризму, виявлено недоліки в законодавчій базі щодо розвитку зеленого туризму. Визначено особливості організації зеленого туризму в різних країнах світу та запропоновано перспективні напрями розвитку зеленого туризму в Україні з урахуванням світового досвіду. Надана порівняльна характеристика базових складових зеленого туризму. Проаналізовано туристичний потенціал та показники туристичної активності в Полтавській області. Виявлено ключові проблеми, що гальмують розвиток зеленого туризму в області, запропоновані шляхи усунення виявлених перешкод.

Ключові слова: зелений туризм, нормативно-правова база регулювання, особливості організації зеленого туризму, розвиток туристичного потенціалу, Полтавська область.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку туристичної індустрії світу спостерігається тенденція формування нових напрямків туристичної діяльності та виокремлення нових видів туризму. Попит на природний рекреаційний відпочинок невідменно зростає. Великий вплив на сферу туризму становить поширення ідей екологізації суспільного життя. Великою популярністю в багатьох країнах світу, зокрема, в країнах Європейського Союзу користується зелений туризм (сільський зелений туризм, екологічний туризм, та ін.), оскільки він поєднує у собі рекреаційну і культурно-пізнавальну функції. Зародження і розвиток зеленого туризму в Україні відбувався в умовах відсутності закону, який би регулював діяльність саме в цій сфері. На сьогоднішній день досі не існує чіткого визначення терміну «зелений туризм». Стратегічний розвиток України вимагає нових підходів до формування і реалізації державної політики розвитку зеленого туризму, наближення стандартів галузі до світових, а також раціонального використання об'єктів природно-заповідного фонду та культурної спадщини.

Полтавщина має унікальні природні ресурси, а також належить до областей, які мають виключно сприятливі умови для організації зеленого туризму. Але існують проблеми, які пов'язані з інформаційним забезпеченням організації даного виду туризму в Полтавській області. Тому набуває актуальності потреба в поглибленому науковому обґрунтуванні і розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення організації зеленого туризму в Полтавській області.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку і організації зеленого туризму для вітчизняної науки є досить новою, проте вона перебуває в центрі уваги багатьох науковців. Значний внесок у дослідження проблеми розвитку зеленого туризму зробили такі українські вчені, як: О.О. Бейдик, В.І. Бирковича, М.І. Волошина, Ю.А. Заставний, В.Ф. Кифяк, О.Д. Король, О.О. Любіцева, Т.Г. Сокол, Н.В. Фоменко, Б.П. Яценко та інші.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Не зважаючи на існуючі дослідження в сфері розвитку та організації зеленого туризму, є проблеми, які залишаються

відкритими і вимагають швидкого вирішення, зокрема: відсутність чіткого термінологічного апарату в даній сфері діяльності, відсутність глибоких науково-практичних досліджень щодо моделей управління розвитком зеленого туризму на різних управлінських рівнях, зокрема моделей приватно-державного партнерства, недосконалості комунікаційної технології та відсутності єдиного інформаційного простору для позиціонування окремих територій України як перспективних атракцій зеленого туризму.

Мета статті. Головною метою дослідження є аналіз сучасного стану організації зеленого туризму на Полтавщині, а також розробка рекомендацій щодо подальшого ефективного розвитку даного виду туризму в області.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку туристичної галузі в світі спостерігається зміна туристичного інтересу від звичайних відпочинкових поїздок до змістовних, пізнавальних подорожей. Останнім часом невідменно зростає роль зеленого туризму, який пропагує не лише збереження природно-заповідних територій, а й сприяє розвитку екологічної, культурної свідомості.

Зелений туризм набув масового розвитку в світі з другої половини ХХ ст. Саме тоді у США і Великобританії поширювалась концепція «Bed & Breakfast» – тимчасове проживання в кімнатах будинків, незалежно від місця їхнього розташування. Перші гостеві будиночки для обслуговування експедицій британських туристів з'явилися на початку ХVIII ст. у Франції та Швейцарії.

Сьогодні індустрія зеленого туризму це динамічно зростаючий сектор світового туристичного господарства. Національні організації зеленого туризму країн Європи об'єдналися в Європейську федерацію фермерського і сільського туризму (European Federation for Farm and Village Tourism) або скорочено «EuroGites». Основні цілі цієї організації: цільове інвестування в проекти для розвитку зеленого туризму [3]. Особливості організації зеленого туризму в різних країнах світу представлені в таблиці 1.

Порівнюючи досвід різних країн, можна вибрати оптимальні стандарти і правила діяльності в цій галузі, визначити пріоритетні завдання, які підходять для організації зеленого туризму саме в Україні.

Таблиця 1

Особливості організації зеленого туризму в різних країнах світу

Країна	Особливість організації зеленого туризму
Польща	Організація даного виду туризму не пов'язана з традиціями країни.
Франція	Садиби розташовані на морському прибережжі, винні агросадиби, гірськолижні шале, агрокотеджі, замки, рибальські будинки. Велика кількість кінних ферм.
Іспанія	Багато садіб розташовано на Канарських і Балеарських островах, а також у переобладнаних монастирях та історичних замках.
Данія	Існує Національна асоціація агротуризму, спеціалізація велосипедний туризм.
Німеччина	Основний потік туристів прибуває на фестивалі, ярмарки та для участі у різноманітних торгових шоу.
Італія	Діяльність зеленого туризму безпосередньо пов'язана з курортним та гастрономічним туризмом.
Австрія	Основна діяльність туристів полягає у зборі трав та ягід, приготуванні молокопродуктів, випасу худоби та відвідування гірськолижних курортів.
Фінляндія	Садиби розташовані на берегах заповідних озер та річок.
Румунія	Діяльність зеленого туризму пов'язана з гастрономічним туризмом. Діє Національна асоціація сільського і культурного туризму.
Угорщина	Діяльність зеленого туризму пов'язана з кінними послугами. Існують податкові пільги на діяльність даного виду туризму.
Ісландія	Існує категоризація гостьових будинків (А, В, С, D, Т, F, G)
Великобританія	Діють пільги на проживання дітей та студентів. Існує велика кількість друкованих інформаційних видань.

Джерело: розроблено автором за даними [3]

Зелений туризм це один із найперспективніших видів відпочинку в Україні, адже він є важливим чинником збільшення надходжень до бюджету, активізації розвитку багатьох галузей економіки.

На даний час, нормативною базою для зеленого туризму є Закон України «Про туризм» від 18.11.2003 р. № 1282-IV, Закон «Про особисте селянське господарство» від 15.05.2003 № 742-IV (в редакції від 05.04.2015), «Про Основні засади розвитку соціальної сфери села» № 1356/2000 від 20.12.2000 р., проект закону «Про сільський зелений туризм», проект закону «Про сільський аграрний туризм», «Про затвердження плану заходів Мінагрополітики України щодо розвитку сільського зеленого туризму на період до 2015 рок» від 18.01.2013 № 24, «Про затвердження Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року» від 19.09.2007 р. № 1158 (в редакції від 20.12.2013 р.) [5].

Проект закону України «Про сільський зелений туризм», розроблений за ініціативою Спільки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні та інституту сільського розвитку, який прийняли за основу в 2004 році, але не зважаючи на це, ще й досі не ухвалений Верховною Радою України.

Законодавча база, яка сприяє розвитку зеленого туризму є, але вона має недоліки, які пов'язані з відсутністю чіткого визначення терміну «зелений туризм», а це створює незручності в організації даної діяльності, також відсутні чіткі стандарти і правила організації цього виду туризму.

За метою та рівнем активності туристів зелений туризм має три різновиди:

– активно-спортивний – до нього відносяться кінні, піші, велосипедні маршрути, орієнтування у лісовій, гірській місцевостях, рафтинг, катання на гірських та бігових лижах;

– активно-навчальний – навчання народним ремеслам (ковальство, різьблення по дереву,

лозоплетіння, живопис, гончарна справа та ін.), приготування місцевих страв та напоїв;

– пасивний – тематичні вечори, збирання ягід, трав, грибів.

Діяльність з організації зеленого туризму має сприяти збереженню природних заповідних територій і ландшафтів в цілому [2]. Порівняльна характеристика складових зеленого туризму подана в таблиці 2.

Інтерпретація поняття зеленого туризму у різних джерелах зустрічається по різному, серед них: сільський туризм, сільський зелений туризм, природний туризм, екотуризм, біотуризм та ін.

В цілому, зелений туризм – це туристична діяльність на території природних ландшафтів (природно-заповідних територіях, лісопарків, лугопарків, гідропарків, ботанічних садів) з елементами благоустрою, де існують певні умови для короткотривалого відпочинку, вело прогулянок, збирання грибів, ягід, знайомство з культурно-пізнавальними пам'ятками [1].

Досить часто зелений туризм у відпочиваючих асоціюється із сільською місцевістю, проте термін «зелений туризм» є більш широким поняттям, що у тому числі включає в себе відпочинок на селі. Відмінність між сільським і зеленим туризмом полягає в тому, що зелений туризм не прив'язує туриста до знаходження (проживання) в селі.

В Україні існує програма добровільної категоризації у сфері зеленого туризму «Українська гостинна садиба», яку розробила Всеукраїнська громадська неприбуткова організація «Спілька сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні».

Розвитку зеленого туризму в Україні сприяють такі фактори: зростаючий попит туристів на відпочинок на природі; багаті рекреаційні ресурси; екологічна чистота сільської місцевості; традиційна гостинність господарів та доступна ціна за відпочинок; можливість надання комплексу додаткових послуг з екскурсій, риболовлі, збирання ягід і грибів, катання на конях тощо.

Порівняльна характеристика складових зеленого туризму

Ознаки	Складові зеленого туризму					
	Зелений туризм	Сільський туризм	Агротуризм	Сільський екотуризм	Агрорекреаційний туризм	Відпочинковий туризм
за віковою ознакою	молодь, школярі та сім'ї з дітьми	молодь та пенсіонери	сім'ї з дітьми та пенсіонери	молодь та пенсіонери	молодь та пенсіонери	сім'ї з дітьми, молодь та пенсіонери
за використанням природних ресурсів	лісопарки, гідропарки, дендропарки, ботанічні сади та інші ландшафтні комплекси	рослинний світ, рел'єф	річки, печери, водні об'єкти, рослинний світ, тваринний світ, кліматичні умови	рослинний світ, рел'єф	рослинний світ, рел'єф	гори, скелі, річки, печери, водні об'єкти, рослинний і тваринний світ, кліматичні умови
за метою туру	відпочинок серед природи з емоційними естетичними цілями	ознайомлення з умовами сільського життя	пізнавальний та відпочинковий	оздоровчі, естетичні або пізнавальні	активне залучення до традиційних форм господарювання	зміцнення психічного і фізичного здоров'я
за терміном перебування	тривалі	тимчасове	тимчасове	тимчасове	тривалі	тривалі
за кількістю відвідувачів	індивідуальні і сімейні тури	індивідуальні	індивідуальні і сімейні тури	індивідуальні	масові	масові
за наданням послуг	спостереження за життям тварин, рослин, збирання трав та ін.	догляд за домашніми тваринами, робота на скотному дворі	робота на фермі, огороді, в саду	робота на огороді, в саду та участь в ярмарках, фестивалях	робота на дачних та присадибних ділянках	екскурсії до цікавих природних об'єктів, збирання грибів, ягід, лікарських трав, рибальство
за територією	природні ландшафти	сільська місцевість	сільська місцевість	природно-заповідний фонд	сільська місцевість (на базі підсобних господарств)	природні ландшафти та сільська місцевість
за засобами розміщення	кемпінги	фермерські будиночки, садиби	фермерські будиночки	садиби	готелі, садиби	готелі

Джерело: [4]

Не зважаючи на позитивний аспект розвитку галузі, існують чинники, які обмежують і гальмують діяльність: недостатній рівень кадрового та рекламно-інформаційного забезпечення; політико-економічна нестабільність у державі; відсутність належного правового забезпечення розвитку зеленого туризму; низький рівень інфраструктури та комунікацій.

За даними рейтингів відомих брендів, а також місць відпочинку – Полтавська область входить у 10 найпопулярніших областей України, що створює можливості для інтенсивного розвитку зеленого туризму.

Полтавщина має унікальні природні ресурси, а також належить до областей, які мають виключно сприятливі умови для організації зеленого туризму. Природно-заповідний фонд Полтавської області налічує 353 території та об'єкти загальною площею 119494 га, що складає 4,16% від загальної площі області.

Активно працює 12 туристично-інформаційних центрів Полтавщини, в яких гості міста можуть отримати безкоштовні карти, схеми транспортно-сполучення, інформаційні буклети про місто та багато іншої корисної інформації.

Станом на 01.01.2017 у Полтавській області діяли 77 готелів та 30 аналогічних засобів розміщення загальною місткістю 4052 і 4814 відповід-

но. Полтавщина посідає перше місце в Україні за кількістю дитячих таборів оздоровлення та відпочинку вищої категорії. Згідно з Державним реєстром суб'єктів туристичної діяльності станом на 01.01.2017 у Полтавській області були зареєстровані 91 туристична фірма і 2 суб'єкта, що здійснюють екскурсійну діяльність, туристичних операторів в області немає [7].

В Полтавській області 14.09.2018 презентували новий туристичний проект – «П'ять перлин Дніпра», який дав поштовх розвитку зеленого туризму на Полтавщині». Авторами нового маршруту стали Піщанська і Недогарківська громади, які спільно з іншими трьома об'єднаними територіальними громадами Кременчуцького району – Омельницькою, Білецьківською і Пришибською – які об'єдналися в туристичний кластер зеленого туризму і реалізують масштабний проект. Представлені для огляду маршрути включають локації, які до цього часу залишалися осторонь масового туризму, проте, саме на них покладають найбільші сподівання.

На страусиній фермі у селі Піщане запропонують погодувати двометрових красенів-птахів, у гостинній садибі «Солодка бджілка» в селі Кривуші – поласувати цілющим медом і напоями на травах, пройти курс екзотичної апітерапії. У садибі є можливість спробувати унікальну процедуру

Таблиця 3

Маршрути зеленого туризму в Полтавській області

Розташування маршруту	Опис маршруту
Полтава – Диканька – Гоголеве – Шишаки – Яреськи	Маршрут розпочинається у Полтаві і стародавнім Зіньківським трактом продовжується на північ, по гоголівських місцях Полтавщини. Ті, хто його обирає, мають унікальну можливість поєднання активного способу відпочинку з пізнавальною складовою цього маршруту. До послуг туриста перший на Лівобережжі і, водночас, найстаріший природний заповідник Полтавщини регіональний ландшафтний парк «Диканський», який надає послуги мисливства, рибальства, екотуризму. Складові парку «Бузковий гай», «Ялинковий гай», «Кочубеївські дуби», «Парасоцький ліс» – останні дві пам'ятки природи загальнодержавного значення. Подорожувати заповідними стежками можна як пішки, так і на конях. Бажаєте перевірити свою рибальську вдачу – до Ваших послуг Троянівське водосховище. До переваг цього маршруту слід віднести його насиченість історико-культурними об'єктами та пам'ятками старовини: Миколаївська (1794 р.) та Троїцька (1794 р.) церкви Диканьки, Диканський історико-краєзнавчий музей та Картинна галерея ім. М. Башкирцевої, державний літературно-меморіальний заповідник М.Гоголя в с. Гоголеве та ін. З історією Диканьки пов'язані імена Українських гетьманів, видатних літописців та інших. Тут неодноразово бував Микола Гоголь. Він згадував церкву у творах «Вечори на хуторі біля Диканьки» та «Ніч перед Різдом».
Полтава – Стасі – Михайлівка	Маршрут прокладено по землях колишніх володінь роду Кочубеїв. Надзвичайно мальовничу місцевість селища Михайлівка доповнює тихоплинна хода р. Ворскли. На схилах правого берега майже до самої водної поверхні розкинувся Парасоцький ліс – ботанічна пам'ятка природи загальнодержавного значення. На околицях села – рештки стародавнього чернечого поселення (Чернегоярського монастиря) 17 ст. Для зимових замовників цього маршруту діє гірськолижна база «Корчак», центр зимового відпочинку в с. Стасі з різноманітним обсягом послуг: катання на лижах, сноуборді, снігоході тощо.
Полтава – С. Санжари – Кунцеве – Н. Санжари – Лучки	Байдарочний маршрут – сплав по Ворсклі розпочинається в середній течії річки. Програма маршруту передбачає різноманітні заходи дозвілля та відпочинку в санаторіях та сільських оселях. Насамкінець ви прибуваєте до регіонального ландшафтного парку «Нижньоворсклянський», що надає послуги з організованого мисливства, рибальства, екотуризму.
Полтава – Солониця – Кобелячок – Григоро-Бригадирівка – Кременчук	Цей маршрут пролягає шляхами відходу гетьмана Мазепи після поразки в Полтавській битві. Легенди про нечувані гетьманські скарби, заховані впродовж нього, турбують увагу навіть сучасних дослідників старовини. В Мазепиному ярі (Григоро-Бригадирівка) запрошуємо відвідати та поринути в атмосферу Січі і українського села тих часів, взяти участь у козацьких розвагах, покуштувати українські страви. Регіональний ландшафтний парк «Кременчуцькі плавні» надає організовані послуги мисливства, рибальства, екотуризму.
Полтава – Лубни – Пирятин	Маршрут пропонує огляд «столиці» колишніх володарів Вишневецьких м. Лубни з не менш цікавими околицями. Неподалік міста пам'ятка архітектури XVII-XIX ст. загальнодержавного значення Мгарсько-Лубенський Спасо-Преображенський монастир. Чарівний відпочинок, полювання, рибна ловля на річці Удай у с. Каплинці. Знайомство з історією, розкопками часів палеоліту в с. Гінці. В с. Велика Круча можна скуштувати келих пива у першій в Україні пивоварні з рестораном.
Полтава – Опішня – Котельва	В Опішні знаходиться Державний музей-заповідник українського гончарства. Художня кераміка та майоліка, дрібна керамічна пластика с. Опішня відомі далеко за межами області та посилюють її туристичну привабливість. Плавання на туристичних байдарках по р. Ворсклі, зупинки в історичних місцях, огляд залишків Більського городища – столиці стародавньої Скіфії (Котелевський район). Відпочинок на туристичних базах, наметових містечках, приватних оселях. Садиба «Мовчазна теща» (с. Ворони).
Полтава – Миргород – Сорочинці	В самісньому центрі України на мальовничих берегах тихоплинного Хоролу в зелені беріз, верб і сосон розташований курорт Миргород. Унікальна миргородська мінеральна вода та лікувальні торфогрязі є справжнім джерелом здоров'я. Село Великі Сорочинці відоме своїм «Сорочинським ярмарком», на якому представлені багатства щедрої Полтавської землі, розкинулось на річці Псел. Тут народився геніальний російський письменник М.В. Гоголь. Бував у Сорочинцях і Т.Г. Шевченко. Визначною пам'яткою архітектури є Спасо – Преображенська церква (1732 р.). М'який клімат, соснові ліси, піщані долини Псла, величезні фруктові сади, – все це варто побачити.
Полтава – В. Багачка – Білоцерківка	Кінний маршрут по березі річки Псьол (Великобагачанський район, кафе «Фортеця», с. Білоцерківка – кафе «Едем», с. В. Багачка). Наметові містечка. Рибальство та полювання. Мінеральна вода санаторію «Псьол».
Полтава – Решетилівка – Сухорабівка	Дзеркалом душі та творчої сили нашого народу є невмируще народне мистецтво, різноманітно представлене на Полтавщині. Вишивальні промисли та килимарське мистецтво селища Решетилівки налічують кілька століть.

Джерело: розроблено автором за даними [6]

оздоровлення усього організму – сон на бджолиних вуликах. Ліжко-лежанка розміщене безпосередньо на вуликах в дерев'яному будиночку.

На території готельно-ресторанного комплексу «ВК» є можливість долучитися до садівництва, запозичити старовинний досвід вирощування найсоковитіших яблук, тут можна також навчитися кататися верхи.

У Омельницьку проклали туристичний маршрут, де пропонують подорожувати за програмою: Музей хліба та Зразковий історико-етнографічний музей. Екологічна стежина В.І. Вернадського; відвідування геологічної пам'ятки природи «Головкові кручі».

В Недогарську в рамках сільського туризму пропонують насолодитися краєвидами Кременчуцького моря. Також там є конєферма, де всі бажаючі можуть покататися і поспілкуватися зі шляхетними тваринами.

У ході реалізації проекту «П'ять перлин Дніпра» залучені до нього громади одержали необхідні консультації та практичну допомогу експертної групи ЦРМС, Регіонального хабу для Центральної України Програми «U-LEAD з Європою», що посприяло успішному старту [6]. Маршрути зеленого туризму в Полтавській області подані в таблиці 3.

У травні 2017 року в національному природному парку «Нижньосульський» було відкрито екологічно-пізнавальну стежку «Онішківська» (урочище Романчик – с. Онішки, Оржицький р-н, Полтавська обл.). Протяжність екологічної стежки 2 км. Вісім зупинок маршруту обладнані інформаційними стендами, ботанічними табличками, вказівниками, місцем відпочинку.

У Гадяцькому районі з'являються нові туристичні маршрути та велосипедні доріжки (урочище Зелений гай – м. Гадяч), кінний маршрут (с. Червоний Кут – с. Малі Будища – с. Соснівка – с. Сари – с. Червоний Кут), водяний маршрут (с. Плішивець – с. Книшівка – с. Броварки).

Нині, як вважають фахівці, належить виконати ще значний обсяг робіт, щоб кластер зеленого туризму запрацював на повну силу. Але можна зробити однозначний висновок, що ідея вдала і має великі перспективи.

Також на Полтавщині діє громадська організація «ВелоПолтава», яка була зареєстрована 17 квітня 2012 року. Цією організацією було розроблено 6 велосипедних маршрутів зеленого туризму: «Кантрі вниз по Ворсклі» – села Лукищина і Головач, «Лісовим асфальтом до Лісового озера» – село Марківка, «Асфальтом до Безручок» – села Ключники і Цибулі, «Лісова Поляна» – села Кованьківка і Яцинова Слобідка, «До Кринички Петра I» – село Терентіївка, «Фітнес вверх по Ворсклі» – село Ворони.

У Полтавській області функціонує 75 садіб зеленого туризму. Активно вони діють у: Диканському, Миргородському, Полтавському, Кременчуцькому районах. Аналіз кількості зелених садіб в Полтавській області поданий в таблиці 4.

Активний розвиток зеленого туризму в Полтавській області сприяє виникненню нових видів туризму, таких як природознавчий, кінний (Чутівський кінний завод – кінні туристичні маршрути), водний, історико-етнографічний, вело- та фольклоризм і ін.

На сьогодні організація зеленого туризму в Полтавській області має ряд недоліків, а саме:

Таблиця 4

Садоби зеленого туризму Полтавської області по районах

Район	Кількість	Назва туристичного об'єкта
Великобагачанський	5	«Едем»; відпочинковий комплекс «Козацький стан»; приватна садиба зеленого туризму «У Оксани»; садиба зеленого туризму (приватна оселя)
Гадяцький	2	Оселя зеленого туризму «Гостинна садиба» Садиба зеленого туризму
Глобинський	1	Садиба зеленого туризму
Диканський	18	«Гостинна садиба» «Біла хата»; заїжджий двір «Хутір поблизу Диканьки»; садиба «Рушничок»; Садиба «У Миколи над яром»; туристичний етнокультурний центр «Весела садиба» та 13 садіб зеленого туризму
Зіньківський	2	Гостьовий дім «Старий хутір»; садиба зеленого туризму «У Михаліча»
Козельщинський	4	Садиба зеленого туризму «Улінівські вечорниці» та 3 садоби зеленого туризму
Котелевський	3	3 садоби зеленого туризму
Кременчуцький	3	3 садоби зеленого туризму
Лохвицький	2	Садиба зеленого туризму «Під старими липами»; торгово-побутовий комплекс «Нектар»
Лубенський	5	5 садіб зеленого туризму
Миргородський	16	Готель-хутір «Гоголь»; громадська організація з підтримки ініціатив жінок села «Гордіївна»; музей української садоби «Світлана»; садиба зеленого туризму «Зозуліні Вечорниці»; садиба зеленого туризму; приватна оселя «У Ганни Василівни» та 10 садіб зеленого туризму
Новосанжарський	4	Готельно-розважальний комплекс «Гостинний Двір»; зелена садиба «Над Ворсклою»; зелена садиба «Тетянин Гай»; садиба зеленого туризму
Пирятинський	2	Садиба зеленого туризму «До Марини В гості»; садиба зеленого туризму
Полтавський	7	Агрооселя, міні-готель «У Віри»; садиба зеленого туризму «Русский пар»; 5 садіб зеленого туризму (приватних осель)
Шишацький	1	Садиба зеленого туризму
Усього		75

Джерело: розроблено автором за даними [6]

1. Низький рівень інформаційно-рекламно-го забезпечення, а саме відсутність друкованих збірників, брошур, путівників, буклетів і каталогів, які б сприяли поінформованості потенційних туристів Полтавщини про існуючі зелені маршрути, пам'ятки природи і садиби відпочинку.

2. Великою проблемою інтенсивного розвитку зеленого туризму в Полтавській області є те, що більшість сільських господарів не реєструються як ті, що надають послуги зеленого туризму. Це позбавляє власників осель можливості отримати підтримку на державному, регіональному та місцевому рівнях, вести статистику кількості туристів та прибутків зелених садиб, а також гарантувати відповідність наданих послуг існуючим міжнародним стандартам. Така ситуація спричинена недосконалим законодавством у сфері зеленого туризму.

3. Більшість садиб не проходили категоризацію, що не дозволяє гарантувати високу якість надання послуг в них. Туристи не знають чого саме очікувати від відпочинку в таких садибах.

4. Відсутність висококваліфікованих кадрів гостро відчутна, тому і надалі навчання і перекваліфікація господарів сільських садиб залишається актуальною.

Висновки і пропозиції. Враховуючи результати попередніх досліджень, можна стверджувати, що головною метою зеленого туризму є збережен-

ня природного потенціалу території за рахунок залучення державного і людського ресурсу.

Для удосконалення організації зеленого туризму в Полтавській області необхідно розробити путівник «Зелені місця Полтавщини», який буде включати наступні блоки: перелік заходів, фестивалів і екскурсій, перелік туристичних об'єктів (історичні пам'ятки, музеї, церкви, пам'ятники, туристичні атракції тощо), каталог суб'єктів туристичної сфери (готелі, ресторани, кав'ярні, цілодобові магазини та аптеки), перелік об'єктів соціальної сфери (театри, кінотеатри, виставки та галереї, авто-парковки, вокзали, лікарні, поліклініка, міліція, ринки, стоянки таксі, громадські туалети, банкомати та термінали тощо), мапа з нанесеними всіма об'єктами, а також актуальні маршрути та час руху громадського транспорту.

Також необхідно провести рекламну кампанію, а саме створити інтернет сторінки зелених садиб з реальними фотографіями та повною інформацією про послуги, що надаються. Ці оголошення потрібно розмістити на усіх платних ресурсах. Вони повинні бути невеликого обсягу з обов'язковим посиланням на цю електронну сторінку. Також в людних місцях необхідно розмістити різноманітні рекламно-інформаційні щити, плакати, вивіски, вказівники.

На регіональному рівні необхідно розробити програму розвитку зеленого туризму в Полтавській області.

Список літератури:

1. Биркович В.І. Сільський зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України / В.І. Биркович / Стратегічні пріоритети. Науково-аналітичний щоквартальний збірник. – 2011. – № 1(6). – С. 138-143.
2. Гловацька В.В. Сільський зелений туризм: сутність, функції основи організації // Економіка АПК. – 2006. – № 10. – С. 148-155.
3. Світовий досвід організації сільського туризму: методичний посібник // Громадська організація «Одеська обласна сільськогосподарська дорадча служба», «Центр розвитку та правової підтримки села». – Одеса, 2009. – 56 с.
4. Черниш І.В., Глебова А.О., Маховка В.М. Конспект лекцій з дисципліни «Сільський та зелений туризм» для студентів напряму підготовки 6.140103 «Туризм». – Полтава, 2015. – 11 с.
5. Офіційний сайт – Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні. URL: <https://www.greentour.com.ua>.
6. Офіційний сайт – Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ». URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2538291-na-poltavsini-otg-prezentovali-marsruti-silskogo-zelenogo-turizmu.html>.
7. Офіційний сайт – Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Розметова О.Г., Парфило С.С.

Национальный университет пищевых технологий

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИИ ЗЕЛЕННОГО ТУРИЗМА В ПОЛТАВСКОЙ ОБЛАСТИ

Аннотация

Исследовано состояние правового регулирования зеленого туризма, выявлены недостатки в законодательной базе по развитию зеленого туризма. Определены особенности организации зеленого туризма в разных странах мира и предложены перспективные направления развития зеленого туризма в Украине с учетом мирового опыта. Предоставленная сравнительная характеристика базовых составляющих зеленого туризма. Проанализированы туристический потенциал и показатели туристической активности в Полтавской области. Выявлены ключевые проблемы, тормозящие развитие зеленого туризма в области, предложены пути устранения выявленных препятствий.

Ключевые слова: зеленый туризм, нормативно-правовая база регулирования, особенности организации зеленого туризма, развитие туристического потенциала, Полтавская область.

Rozmetova O.G., Parfylo S.S.

National University of Nutrition Technologies

IMPROVE ORGANIZATION GREEN TOURISM IN POLTAVA REGION

Summary

The state of legal regulation of green tourism was explored, shortcomings were found in the legislative base on the development of green tourism. The features of the organization of green tourism in different countries of the world are determined and perspective directions of development of green tourism in Ukraine are offered taking into account world experience. The comparative characteristic of the basic components of green tourism is given. The tourist potential and indicators of tourist activity in the Poltava region are analyzed. The key problems that hinder the development of green tourism in the region are identified, ways of eliminating the identified obstacles are proposed.

Keywords: green tourism, regulation regulatory framework, especially organization of green tourism, development of tourist potential, Poltava region.